



EUROPESE
COMMISSIE
VOERT
FITNESS-
CHECK UIT

Hoe moet het verder met de Kaderrichtlijn Water?

Is de Europese Kaderrichtlijn Water nog *fit for purpose*? Of moeten de doelen bijgesteld, de regels versoepeld en de administratieve lasten omlaag? De Europese Commissie onderwerpt de KRW momenteel aan een fitness check. De afgelopen maanden konden belanghebbenden en publiek laten weten of de KRW werkt, en vooral: hoe het verder moet.

TEKST CORIEN LAMBREGTSE | BEELD ISTOCKPHOTO, E.A.

K

LANDBOUW: 'WE DOEN VEEL EN ER IS AL VEEL BEREIKT. DAAROM IS DAT 'ONE OUT ALL OUT-PRINCIPE' VAN DE KRW OOK ZO DEMOTIVEREND'

De internationale Kaderrichtlijn Water (KRW) is in het jaar 2000 door de Europese Commissie vastgesteld, met als doel de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa te verbeteren. De doelen liggen vast, de weg ernaar toe mag door iedere lidstaat zelf worden bepaald. Het streven was om in 2015 aan de doelen te voldoen. Dat bleek voor Nederland en veel andere landen te hoog gegrepen. Nederland heeft het behalen van de doelen uitgesteld tot 2027.

Deskundigen en betrokkenen weten dat er heel wat moet gebeuren om die doelen te behalen. Áls het al gaat lukken. Want intussen hebben we er een nieuwe uitdaging bij: opkomende stoffen. Dat zijn stoffen zonder norm waarvan de schadelijkheid nog niet (volledig) bekend is. Een deel van deze opkomende stoffen kan geclassificeerd worden als Zeer Zorgwekkende Stof. De kwaliteit van de drinkwaterbronnen kan daardoor verder onder druk komen te staan, terwijl we juist bezig waren die te verbeteren. Hoe moet het verder met de KRW? Het antwoord vanuit vier verschillende invalshoeken: de waterbedrijven, de waterschappen, de landbouw en de natuur.



Claude van Dongen, bestuurslid LTO, melkveehouder:
'De vraag is of de doelen haalbaar en betaalbaar zijn'

"De waterkwaliteit is voor de agrarische sector van groot belang. Wij hebben goed en gezond water nodig voor onze productie. De afgelopen jaren hebben wij grote stappen gemaakt in de manier waarop wij omgaan met nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. Alle stoffen die wegspoelen, zijn immers een verliespost. De kunst is om zo zuinig mogelijk met die middelen om te gaan. Dat geldt ook voor de mest die we op het land brengen. De regelgeving op het gebied van nutriënten biedt nu al te weinig ruimte om gewassen goed te verzorgen. Die regels moeten niet strenger worden.

De doelen van de KRW worden voorlopig niet gehaald. De vraag is zelfs of ze haalbaar zijn. Natuurlijk moeten we ons inspannen om stappen voorwaarts te zetten, maar de

kosten moeten wel in verhouding zijn tot het effect ervan. Daarbij moet ook zeker niet alleen naar de landbouwsector worden gekeken. Uit de regionale analyses blijkt dat er ook heel wat stoffen bij rioolwaterzuiveringsinstallaties vandaan komen. En wat stroomt er niet allemaal vanuit het buitenland binnen? Het kan niet zo zijn dat Nederland de afvalwaterzuivering van Europa wordt. We kunnen de landbouw in Nederland wel helemaal wegsaneren om de norm te behalen, maar de vraag is of dat echt helpt. Wij willen als landbouwsector ons steentje bijdragen. Samen met de waterschappen werken we aan het Delta-plan Agrarisch Water. Er zijn nu zo'n 300 projecten, waarbij veel ondernemers in het land betrokken zijn. We doen veel en er is al veel bereikt. Daarom is dat 'one out all out-principe' van de KRW ook zo demotiverend. Als één punt niet aan de eisen voldoet, voldoet het hele waterlichaam niet. Het eindoordeel mag wel wat genuanceerder."



Oskar de Roos, senior-adviseur zoet water Wereldnatuurfonds (WWF):
'Het laatste dat we moeten doen, is de normen versoepelen'

"De natuurorganisaties in Europa hebben de evaluatie van de KRW aangegrepen om samen campagne te voeren voor de bescherming van Europese wateren. Wij maken ons grote zorgen over de waterkwaliteit in Europa. De cijfers liegen er niet om.

Volgens het rapport *State of Water 2018* van het Europese Milieuagentschap (EEA) is slechts 40 procent van de Europese wateren ecologisch gezond en slechts 38 procent chemisch in orde. Dat betekent dat 60 procent van de wateren in slechte toestand verkeert. Het Planbureau voor de Leefomgeving stelt in zijn Balans van de Leefomgeving 2018 dat als we op de huidige manier doorgaan in Nederland, in 2027 slechts de helft van de rijkswateren en slechts 15 procent van de regionale wateren voldoet aan de normen. Uit ons eigen *Living Planet Rapport 2018* blijkt dat de populatie van zoetwatersoorten sinds de jaren '70 met 83 procent is afgenomen. >

NATUUR: 'DE ENIGE OPLOSSING IS DAT DE LANDBOUW VERDUURZAAMT'

De KRW is wat ons betreft nog steeds *fit for purpose*. Het laatste dat we moeten doen, is de normen naar beneden bijstellen. We moeten juist versnellen. Het is onzin dat de vervuiling uit het buitenland komt. Het water van de Rijn stroomt schoner ons land binnen dan dat het er in de Noordzee uitgaat. Wat dat betreft, doen wij het slechter dan de landen om ons heen. De landbouw is nog altijd een van de grootste vervuilers. De enige oplossing is dat de landbouw verduurzaamt. De maatregelen tot nu toe zijn niet effectief gebleken. Daarnaast moeten we nog veel meer doen om de natuurlijke vormgeving van waterlichamen te herstellen, zodat het biologisch leven in het water zich kan herstellen. Op dat punt is al veel gedaan, ook met projecten als Ruimte voor de Rivier, maar er is nog meer nodig om de doelen te behalen. Als natuurorganisaties staan we niet alleen maar langs de kant te roepen, wij dragen daar zelf ook constructief aan bij."



Ingrid ter Woorst, bestuurslid Unie van Waterschappen, hoogheerraad van Delfland:

'Doelen behalen door veel meer samen te werken'

"Gezond water is een gemeenschappelijk belang. Daar moeten we met z'n allen aan werken. Er is al veel bereikt, in de jaren '70 kon je nog een foto-rolletje in de Rijn ontwikkelen. De waterkwaliteit verbetert, maar niet zo hard als we willen.



Arjen Frentz, plv. directeur Vereniging van Waterbedrijven (Vewin):

'Huidige doelen handhaven, nieuwe uitdagingen oppakken'

De regionale analyses die we maken om stroomgebiedsbeheerplannen op te stellen, laten zien waar en waarom de verbetering stagneert, en welke aanvullende maatregelen nodig zijn om verder te komen. Het kan zijn dat Nederland de KRW-doelen in 2027 niet allemaal haalt. Dan moeten we kunnen laten zien dat we alle maatregelen die mogelijk zijn, hebben genomen om de doelen te bereiken. Anders heeft Nederland een probleem. Daarom zijn vorig jaar vanuit de Delta-aanpak Waterkwaliteit ook de versnellingsstafels ingesteld. We hoeven geen disproportioneel dure maatregelen te nemen, we moeten kijken wat werkt. Ecologie en economie blijken heel goed samen te gaan. Bij het hoogheerraad van Delfland werken we bijvoorbeeld nauw samen met de tuinbouworganisatie LTO Glaskracht en Nefyto, de gewasbeschermingsmiddelenindustrie, om de waterkwaliteit te verbeteren. Hoe minder gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten in het water terecht komen, hoe beter. Dat is in ieders belang, ook om te voorkomen dat er nog meer middelen worden verboden. Supermarkt Jumbo heeft er baat bij om tomaten te verkopen met het keurmerk 'On the way to planetproof', omdat steeds meer consumenten daarnaar vragen. En Campina betaalt meer voor melk die duurzaam is geproduceerd.

We moeten de doelstellingen van de KRW niet bijstellen, maar bedrijven, landbouw, tuinbouw en natuurorganisaties veel meer betrekken, omdat gezond water een gemeenschappelijk belang is."

"In de KRW staat dat de bronnen voor drinkwater beschermd moeten worden, zodat de zuiveringsinspanning voor drinkwaterproductie kan worden verlaagd. Zover zijn we nog niet. Integendeel, drinkwaterbedrijven moeten steeds meer inspanningen plegen om goed drinkwater te leveren. De Europese Commissie heeft in februari dit jaar in haar beoordeling van de nationale stroomgebiedsbeheersplannen twee verbeterpunten voor Nederland benoemd. De eerste is: kijk welke bestaande landbouwmaatregelen effectief zijn en welke aanvullende maatregelen nodig zijn om de KRW-doelen te halen. De tweede is: zorg ervoor dat op een betrouwbare manier wordt vastgesteld hoe groot de druk is van chemische verontreinigingen op het watersysteem, en wat je kunt doen om die druk te verlichten. Dit gaat dus over nieuwe uitdagingen als opkomende stoffen en medicijnresten.

Die twee aanbevelingen moet Nederland heel serieus nemen. Daarom is het goed dat er eind vorig jaar drie versnellingsstafels zijn ingericht om de Delta-aanpak Waterkwaliteit meer vaart te geven.

Elk land heeft zijn eigen uitdagingen. Nederland is een klein land met veel intensieve landbouw en veel water. Het is lastig om de KRW-doelen te halen. Maar dat is geen reden om de doelen bij te stellen of de inspanningen te verminderen. Integendeel. Wij pleiten ervoor om in de KRW de huidige ambities op het gebied van waterkwaliteit te handhaven, en ook nieuwe uitdagingen zoals klimaatverandering en opkomende stoffen op te pakken.' •